

VI. Politiske spørgsmål.

1. Atomenergiens udnyttelse til fredelige formål.

(Dagsordenens punkt 67).

Den af USA allerede under generaldebatten fremsatte plan om fredelig udnyttelse af atomenergien gennem oprettelse af en international organisation og indkaldelse af en international videnskabelig konference i 1955 blev i 1. udvalg yderligere uddybet af den amerikanske delegerede, der bl. a. udtalte, at organisationen, som USA var blevet enig med Storbritannien, Canada, Frankrig, Australien, Belgien, Den Sydafrikanske Union og Portugal (de atområstofproducerende lande) om at oprette, skulle virke som formidler af spaltelige stoffer, der ville blive stillet til rådighed for andre lande på grundlag af bilaterale overenskomster, samt bidrage til udveksling af oplysninger mellem landene. Den amerikanske delegerede fremhævede, at døren til deltagelse stadig stod åben for Sovjetunionen, men at USA sammen med de nævnte 7 lande var besluttet på at oprette organisationen, selv om det måtte ske uden sovjetrussisk deltagelse.

Sovjetunionens delegerede, Vishinskij, understregede i sin tale den nøje forbindelse mellem spørgsmålet om atomenergiens udnyttelse til fredelige formål og gennemførelsen af et forbud mod atomvåben. Ligesom i nedrustningsspørgsmålet ønskede Vishinskij også ved atomenergiens fredelige udnyttelse sikkerhedsrådet og dermed enstemmighedsreglen bragt ind i billedet. Han undgik imidlertid i dette som i andre spørgsmål ufravigelige standpunkter og fandt, at mange af planens bestemmelser var fuldtud acceptable, dog kritiserede han den begrænsede kreds af deltagere i såvel organisationen som den planlagte konference.

Frankrigs delegerede fremhævede i sit indlæg det store behov for en øget elektricitetsproduktion og den betydning, atomenergien på dette område ville kunne få for fremskridt i de økonomisk underudviklede lande.

Canadas delegerede udtalte i denne forbindelse, at man for at undgå skuffelser

burde gøre sig klart, at der endnu ikke er bygget nogen reaktor til produktion af elektricitet, der er økonomisk rentabel.

Den britiske delegerede oplyste, at man håbede, at den første reaktor til elektricitetsfremstilling på kommerciel basis vil være færdig i 1958. Foreløbig måtte organisationen tage sig af de nu foreliggende praktiske opgaver, senere når der blev tale om elektricitetsproduktion i større stil, kunne organisationen udbygges yderligere og måske også komme til at råde over et eget lager af spaltelige stoffer; også finansieringsspørgsmålet måtte tages op til den tid.

Indiens delegerede fremhævede, at planen ikke måtte føre til en ny form for udbygning af de teknisk underudviklede lande, således at disse blot kom til at levere råstofferne til atomproduktionen.

Sveriges delegerede kritiserede, at der ikke var levnet stater udenfor organisationen tilstrækkelig mulighed for at gøre deres synspunkter gældende inden organisationens oprettelse. Han erkendte dog, at den valgte fremgangsmåde måske havde været nødvendig for ikke at sinke planen, men understregede betydningen af, at organisationen knyttes nær til FN. Ligesom den sovjetrussiske delegerede kom han ind på forholdet til atomvåbnet, idet han spurgte, om det var muligt at sikre sig mod, at spaltelige stoffer, der produceres til fredelige formål, anvendes til våbenfremstilling. Dog burde man ikke gøre fremskridt med hensyn til fredelig udnyttelse af atomenergien afhængig af mulighederne for en løsning af nedrustningsspørgsmålet.

Norges delegerede pegede på den europæiske atomenergiorganisation som et egnet forbillede og fremhævede iøvrigt betydningen af, at den nye organisations forhold til FN klarlægges.

Danmarks delegerede, folketingsmand Alsing Andersen hilste det amerikanske initiativ velkommen, erindrede om professor Bohrs indsats i atomforskningen og udtalte håbet om, at lande, der ikke havde deltaget i forhandlingerne om den foreslåede organisation, ville blive taget med på råd ved organisationens endelige udformning.